

سبزه نوروژ اعظم رضایی

در ایران از دیرباز تاکنون جشن های زیادی به مناسبت های مختلف برگزار می گردیده که گاه این جشن ها در طول زمان به فراموشی سپرده شده و گاه با تأثیر گرفتن از عوامل مختلف همچنان به حیات خود ادامه داده و تاکنون نیز آنها را برگزار می کنند . براین اساس می توانیم بگوییم که جشن ها را به چند گروه کلی زیر تقسیم می گردند :

- ۱- **جشن های باستانی و اسطوره ای** : به آن دسته از جشن ها گفته می شود که از دوران کهن به همراه اسطوره ها و افسانه هایی درباره پیدایش آنها بر جای مانده است ، همچون نوروژ ، تیرگان ، مهرگان ، یلدا ، سده و
- ۲- **جشن های دینی - مذهبی** : این مراسم دارای ریشه مذهبی و دینی بوده و با ورود اسلام به ایران رونق گرفته اند . مانند عید غدیر ، عید قربان ، روزهای تولد بزرگان دینی همچون پیامبر اسلام (ص) و
- ۳- **جشن های ملی** : در واقع این جشن ها از سوی حکومت ها و سیاستمداران برنامه ریزی و اعلام می گردد . مانند جشن سالروز استقلال کشور و
- ۴- **جشن های خانوادگی** : مربوط به مراسم ویژه و مناسبت های خاص خانواده ها می باشد همچون جشن ازدواج ، تولد و

در میان تمامی انواع جشن های نام برده در بالا اشاره اصلی این مجموعه به جشن نوروژ و مراسم مخصوص رویاندن سبزه برای آن است . همانگونه که می دانید، نوروژ در زمره جشن های اسطوره ای قرار دارد . این مراسم در ایران پیش از آنکه جشنی برای زمان و مکان باشد ، جشن زنده شدن طبیعت این سرزمین است . زیرا زمان آن مصادف با بیداری طبیعت و رسیدن فصل بهار می باشد . از سوی دیگر مراسم مربوط به این جشن زمانی برگزار می گردد که سبزه و گل در طبیعت رویده باشد . ایرانیان برای برپایی این جشن آداب و رسوم خاصی را برگزار می کنند که از مهمترین آنها تهیه سفره ای به نام هفت سین^۱ و چیدمان وسایل مربوط به آن می باشد که برای هرکدام از اقلام موجود در سفره فلسفه ای خاص وجود دارد . از آنجا که سبزه مهمترین مظهر طبیعت در نوروژ و مراسم آن است و هنگام تحویل سال عقیده بر آن است که آن گاه که بر سر سفره هفت سین می نشینیم ، باید آن را در پیش چشم قرار داد ، تا در شروع سال بتوانیم به سبزه بنگریم زیرا این عمل سبب شادابی فکر می گردد^۲.

معنای لغوی هفت سین و سبزه :

در لغت نامه دهخدا آمده است : " هفت سین . [هَ] [(اِ مرکب) از مشهورترین مراسم نوروژ آراستن است ، و آن گردآوری هفت چیز است که نام آنها با حرف « س » آغاز گردد . معمولاً بین اشیاء ذیل : سیب ، سیاهدانه ، سنجد ، سماق ، سیر ، سرکه ، سبزه (دانه های گندم و امثال آن که قبلاً در بشقابی کاشته و سبز کرده اند) ، سبزی ، سمنو ، هفت چیز را انتخاب می کنند . سنت مزبور بسیار کهن به نظر می رسد . در گیلان خوانچه هفت سین در جشن عروسی نیز مرسوم است . (از رساله « شماره هفت و هفت پیکر نظامی » تألیف محمد معین) . هفت قسم سبزه بوده که بر هفت استوانه در کنار خانه به نوروژ سبز می کردند . (آثار الباقیه ترجمه فارسی ص ۲۴۵) . و از این رو معلوم می شود هفت سین ، هفت سبزی یا سبزه است . "

و در جای دیگر از همین منبع آمده است : " سبزه . [سَ / ز] (اِ مرکب) سبزی ، گیاه نورسته ، گیاه خودروی نورسته ، رستنی و نبات (آندراج) . علف و گیاه . گیاه که در قطعه زمینی روید ... گندم یا جو یا عدس که زینت نوروژ خاصه سفره هفت سین را ، در آوندی رویانده باشند || کشت نارسیده که هنوز رنگ نگرداند و دانه نبسته باشد . "

مختصری درباره تاریخچه سبزه :

^۱ - برخی از پژوهشگران براین عقیده می باشند که این سفره به نام های دیگری همچون : هفت شین ، هفت چین و ... خوانده می شده و نوع چیدمان آن با سفره امروزی متفاوت بوده است .
^۲ - مثال این کار در میان ایرانیان به هنگام دیدن هلال ماه نو نیز گفتنی است زیرا این باور در میان ما وجود دارد که جهت تبرک و خوش یمنی بعد از رویت هلال ماه نو باید به سبزه و آینه نگرست .

تقریباً مردم از اوایل اسفند ماه به سبز کردن سبزه در ظروف می پردازند بدین ترتیب که گندم ، جو ، عدس ، و دیگر بقولات و غلات را به آب می ریزند تا جوانه بزنند ، بعد دانه ها را در ظروف جداگانه می ریزند و روی آن پارچه نازکی می اندازند . و همواره مراقب آن می باشند تا چشم ناپاک بر سبزه نیافتد و کودکی آن را جایجا نکند زیرا معتقدند که سبزه قهر می کند . اما شاید بسیاری از آنها هیچ اطلاعی از تاریخچه و فلسفه این کار ندارند . بدین سبب ما به دوران های گذشته بازمی گردیم و با مراجعه به برخی از متون و حتی داستان ها و اسطوره ها ، تاریخچه ای هرچند خلاصه پیش روز شما می گسترانیم .

- در یونان و آسیای علیا مراسمی به نام جشن آدونیس (Adonis)^۳ برگزار می شد . در واقع این جشن دقیقاً مصادف بوده با جشن آغاز سال نو و بهار ، و دلیل آن آغاز آیین سوگواری و عزا داری برای مرگ خدای گیاهی عنوان می گردید . اما در عین حال جشن و شادمانی نیز با خود به همراه داشته ، زیرا مجدداً خدای مزبور رستاخیز می نمود و به زندگی بازمی گشت . یکی از رسوم رایج و کنایه آمیز در این مراسم ، رویاندن و سبز کردن گیاهان بود یعنی گیاهانی را سبز کرده و پرورش می دادند ، به طوریکه طی هشت روز خوب رشد می کرد . البته باید یادآور شویم که آب دادن و مراقبت از آنها وظیفه دوشیزگان بوده . پس از گذشت این مدت ، در ضمن برگزاری آیین ها و رسوم سوگواری برای آدونیس ، آن سبزه ها را همراه با تندیس مرده آدونیس به کنار رود یا دریا برده و به آب می دادند . این نوع برگزاری در آیین های جادوی ، تقلیدی بود که بدان وسیله می خواستند طلب باران فراوان کنند. در اصل پیش از جشن بهاری ، در ظروف سفالی برخی از دانه های گیاهی را سبز می نمودند . در پایان جشن بهاری با مراسم مربوط به آدونیس سبزه ها را در آب می افکندند.^۴

- در دوره ساسانیان عقیده بر آن بود که برای دو امشاسپند خرداد (نگهبان آب) و امرداد (نگهبان رستنی ها و گیاهان)^۵ به خاطر جایگاه خاصشان مراسم تمثیلی فراوانی را در آغاز بهار و نوروز اجرا کنند ، که همه اینها دلیلی بود جهت ازدیاد و فراوانی آب و گیاه که موجب بقاء ، تندرستی و جاودانگی آنان می گردید . یکی از رسوم برگزار شده در این زمینه به عمل آوردن سبزه بود . براین اساس مراسم « درون یستن » به ویژه در روز ششم فروردین ، که روز منسوب به خرداد امشاسپند بوده ، با تشریفات فراوانی انجام می گردید . به این ترتیب که موبدان هفت شاخه از گیاهان یا درختان را که در واقع نشانی از برسم بود به هنگام عبادت در دست می گرفتند . و یا اینکه بیست و پنج روز مانده به نوروز در حیاط کاخ شاهی ، دوازده استوانه از خشت ساخته می شد سپس در هر یک از استوانه ها یکی از دانه ها همچون : گندم ، جو ، برنج ، عدس ، باقلا ، ارزن ، نخود ، کنجد ، ماش و ... می کاشتند . در روز ششم یعنی خرداد روز یا نوروز بزرگ با سرود خوانی و نواختن ساز محصول سبزه شده را برداشت می کردند . کاشت این دانه ها جنبه تفأل نیز داشته به همین دلیل آنها را در مجلسی با حضور شاه پهن می نمودند ، هریک از دانه ها که مقاومت بیشتری نشان می داد ، نمادی بود بر خوبی آن دانه و پیش بینی می کردند که آن سال کشت آن دانه خوب می باشد ، این امر آن چنان برایشان مهم بود که نام سال را ، به نام گیاه کشت شده می خواندند همچون : سال گندم ، سال جو و شاه مخصوصاً به جو می نگریست ، زیرا آن را خوش یمن می دانست^۶ . از سوی دیگر ، ستون ها همچنان تا روز مهر از فروردین (یعنی شانزدهم فروردین) برپا بودند . در چنان روزی همراه با آداب و رسوم خاص ستون ها خراب و برداشته می شدند .

- در متون دیگر این چنین آمده است که : ابلیس لعین برکت را از مردم زایل کرده بود ، پس جم به امر خداوند به راه افتاد تا این غائله را برطرف نماید . در اثر تلاش وی زندگی مردم مجدداً به حالت اعتدال درآمد و آنان به برکت و فراوانی رسیدند . بر اثر این امر دوباره خیر و برکت ، نعت باران ، سبزه شدن گیاهان و ... شروع شد . درچنین روزی آفتاب طالع شد و نور از آن برمی تافت . در این روز مردم به دلیل اینکه شاهد طلوع آفتاب در دومرتبه بودند در شگفت آمدند . پس از این واقعه هر کشت زار ، شاخه و درختی که خشک شده بود سبز و تازه گردیدند و به همین جهت مردم گفتند: روز نو ، یعنی روز نوین . سپس هرکس از راه تبرک به این روز نشستی از جو کاشت . سپس این رسم در میان ایرانیان پایدار ماند که روز نو در کنار خانه هفت نوع از غلات را در هفت ظرف بکارند و از رویدن آنها خوبی و بدی زراعت و محصول را حدس بزنند .

- از سوی دیگر ابوریحان بیرونی در کتاب آثار الباقیه آورده : که هفت سین از هفت قسم سبزه بوده که بر سر هفت استوانه در کنار خانه ، به نوروز سبز می کردند .

^۳ - آدونیس در اصل جزواسطوره های سوریانی و شرقی است ، و در مورد آن این باور موجود است که آدونیس از درختی متولد می گردد ، به همین خاطر او را نشانه رویش گیاهان و خدای آنان می دانند .

^۴ - چنین رسمی در ایران و در ایام نوروز نیز برگزار می گردد ، اما در روز سیزدهم فروردین .

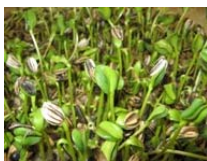
^۵ - معنای لغوی این دو کلمه مفاهیم تندرستی و جاودانگی را می رساند .

^۶ - ابوریحان بیرونی در نوشته های خود بر این عقیده بوده که کشت جو منسوب است به عهد جمشید .

- در برخی متون آمده است که : در بامداد روز ششم ماه فروردین (که در نزد ایرانیان از آن به عنوان نوروز بزرگ یاد گردیده) خداوند از آفرینش جهان آسوده گردید . در این روز هرساله بر بالای کوه پوشنگ^۷ شخص صامت و خاموشی برای ساعتی ظاهر می گردد ، درحالیکه یک دسته گیاه مرو^۸ در دست خود دارد و سپس از نظرها پنهان می شود و تا سال دیگر باز نمی گردد .

- در میان زرتشتیان (کهن) سبزه گاه به گونه هفت نیز که از اعداد مقدس است سبزه می کردند ، به عنوان هفت امشاسپند و یا دوازده نوع حیوانات که شماره مقدس برج هاست سبزه می نمودند . سبزه کردن آنها در منازل و در ظروف ویژه انجام می گردید . این دانه ها بیشتر شامل : گندم ، جو ، برنج ، لوبیا ، عدس ، ارزن ، نخود ، کنجد ، باقلا ، کالیجه، ذرت ، ماش و ...^۹ بودند . در میان زرتشتیان رسم بر این بوده که در سفره های هفت سین معمولاً سه ظرف سبزه به عنوان کنایه از سه اصل دینی خود (اندیشه نیک ، گفتار نیک ، کردار نیک) قرار می داند . لازم به توضیح است که در این سه ظرف عمدتاً گندم ، جو و ارزن می رویانند . همچنین در میان آنان رسم بوده که در سفره ویژه که مخصوص فرودگان و چهارشنبه سوری پهن می گردید آب و سبزه قرار دهند ، در واقع این اقدام در نزد آنها از اهمیت زیادی برخوردار بوده . زیرا آنان معتقدند که ارواح درگذشتگان یا فروهرها سبب خیر و برکت و افزونی گیاه و آب در آن سال می شوند . از سوی دیگر برای دو امشاسپند امرداد (نگاهبان و سرپرست گیاه) و خرداد (نگاهبان آب) سرودهای خاصی در این ایام می خوانند . زیرا عقیده دارند که این دو ، فرشته خیر و برکت می باشند که روزهایی از نوروز متعلق به آنان می باشد .

- سبزه در سفره هفت سین پادشاهان و در دربار به گونه ای دیگر نقش خود را اجرا می نمود . این گونه سفره ها در وسط میز بسیار بزرگی گسترده می شدند . سپس در آن هفت سین درباری را می چیدند . در میان این سفره هفت شاخه از درخت هایی را که به فال نیک از آنها یاد می کردند جای می داند . بدین ترتیب که از شاخه درختانی همچون : انار ، انجیر ، به ، بید ، زیتون و درخت های دیگری که به این نیت می شناختند به اندازه یک ، دو یا سه بند (گره) بریده ، سپس به تعداد سه ، هفت ، دوازده و بیست و یک شاخه ای آنان را به صورت دسته های درآورده و در سفره می نهادند . هر یک از این شاخه ها به نام یکی از استان ها و یا ایالات آن زمان خوانده می شد^{۱۰} .

سبزه در مناطق مختلف ایران^{۱۱} :

همانگونه که می دانیم رسم سبزه کردن و رویاندن گیاهان به مناسبت ایام نوروز در هر منطقه با توجه به شرایط اقلیمی و تحت تاثیر فرهنگ بومی و منطقه ای با سایر نقاط متفاوت است بنابراین در این جا به معرفی برخی از آنها می پردازیم :

سبزه در نزد زرتشتیان کرمان :

در میان زرتشتیان این شهر استفاده از سبزه علاوه بر سفره هفت سین در زمان انجام مراسم چهارشنبه سوری نیز مرسوم است . آنان همچنین در زمان انجام مراسم آتش افروزی که بر روی بام ها صورت می گیرد ، مقداری گل که در آن فصل رویده قرار می دهند . در این مراسم حتماً شاخه های مورد و شمشاد نیز جای دارند ، زیرا زرتشتیان نسبت به این گیاهان دارای اعتقادات خاص می باشند . بامداد روز بعد از مراسم چهارشنبه سوری ، دسته های سبزه ، مورد ، شمشاد و گل ... را بر لب بام طوری قرار می دهند که از کوچه پیدا باشد . این مطلب نماینگر اهمیت سبزه و رویدنی ها در میان مردم این شهر است . اما سبزی اصلی که برای سفره تهیه می بینند درکنار گیاهانی چون : سرو ، سنبل و شمشاد بر سر سفره قرار می گیرد . در این منطقه عقیده بر آن است که حیف می باشد سبزه را سبزه نمود و سپس دورانداخت ، بنابراین سبزه ها را که معمولاً دو یا سه عدد می باشد

⁷ - پوشنگ : شهری است در نزدیکی هرات .

⁸ - مرو گیاهی است خوشبوی که در برخی از نقاط ایران آن را به عنوان سبزه نوروز سبزه می کنند .

⁹ - به طور کلی هر نوع گیاهی که در دسترس بوده و به عنوان یکی از محصولات کشاورزی کشت می گردید برای این منظور استفاده می کردند . مانند : تخمه آفتابگردان ، تخمه کدو ، جو ، جودوسر، خاکشیر ، خرفه ، شاهدانه ، کی کج (منداب) ، گشنیز ، لوبیا ، لوبیای چشم بلبلی ، لوبیای چیتی ، مرو و ...

¹⁰ - امروزه علاوه بر تمام اینها از شاخه های درختان دیگری مانند : سرو ، کاج ، مورد سبزه و انواع گل ها و گیاهان تزئینی نیز در مراسم نوروز استفاده می کنند ، که در واقع یادمانی از همان شاخه برسم (گیاه مقدس) می باشد .

¹¹ - تمامی رسوم یاد شده در این بخش در گذشته در چنین مناطقی رایج بوده و ممکن است امروزه دیگر آنها را اجرا نکنند و یا به صورت بسیار مختصر از آنها یاد گردد .

، در خاک می کارند تا مدت زمان بیشتری را باطراوت باشند . بدین ترتیب که این سبزه ها تا روز ششم فروردین بر سر سفره ها جای داشته و بعد از آن در لب باغچه ها گذاشته ، سپس بین آنها ظروف مخصوص افروختن آتش قرار می دهند به طوریکه درون این ظروف آتش روشن باشد .

کردستان :

در زبان کردی سبزه را با نام **سَمَنی** می خوانند ، روستائیان و شهرنشینان این مناطق یک ماه پیش از جشن نوروز برای فراهم آوردن سبزه گندم ، نخود ، شاهدانه و کنجد را توی آوندهای گوناگون می ریزند تا برای روزهای جشن سبز و آماده شوند. برخی از هموطنان کرد در زمان سبز کردن سبزه دایره کوچکی از وسط سبزه را خالی می گذارند ، تا جایی باشد جهت قرار دادن گلابدان . زیرا در میان بومیان این منطقه رسم بر آن است که بر روی دست و صورت میهمانان نوروز گلاب بپاشند .

کاشان :

سبزه در میان کاشانی ها به **کشت کلاغ** معروف است . این نام گذاری نیز به این خاطر است که ، کلاغ در فصل سرما دانه های پیدا کرده را در درون چاله ای در خاک پنهان می نماید ، پس از گذشت زمانی و با گرم شدن هوا که تقریباً مصادف می شود با اواخر اسفند ماه و اوایل بهار این دانه ها به صورت خودرو سر از خاک بیرون می آورد ، پس آنان به سبزه عید نیز که تقریباً به همین روش و در زمان کوتاهی رویانده می شود کشت کلاغ می نامند . معمولاً کشت کلاغ در میان کاشانی ها شامل : گندم ، جو ، عدس ، ماش و یا هر نوع دانه قابل دسترس دیگری می باشد .

نواحی مرکزی ایران :

بنابر همان سنت برجای مانده از دوره ساسانیان و یا حتی قبل از آن مردم روستاهای نواحی مرکزی ایران ، بر روی دیوار صحن ، میان خانه طاچه هایی درست می کنند و در آن غله هایی را به عنوان سبزه نوروز می کارند .

خور^{۱۲} :

در خور سنت رویاندن سبزه برای نوروز به این منوال است که هفت طاچه حیاط را جو می کارند ، و در اصطلاح منطقه می گویند **باغو** سبز کرده اند .

منطقه سماء مازندران^{۱۳} :

در این نواحی حدود هفت یا هشت روز پیش از عید دقیقاً زمانی که نیاز می باشد تا گندم سبز شود ، آن را در آب خیس نموده . پس از جوانه زدن آنها را در ظروف مخصوص سبزه می ریزند ، سپس این ظروف را در سینی به نام سیم (sim) می گذارند . در سینی سیم چند سکه نقره ، یک یا دو عدد پرتقال ، لیمو ، نارنج ، مشتکی برنج ، گندم ، چند شاخه گل بنفشه صحرائی و یک جلد قرآن مجید قرار می دهند .

- بندرعباس - روستای حسن لنگی^{۱۴} :

در این روستا مردم در چنین زمانی هسته های خرما را در باغچه خانه خود می کارند . در ضمن رسم بر این است که بر پشت کوزه قلیان ها نیز سبزه سبز نمایند .

- سبزه در میان زرتشتیان یزد :

زرتشتیان یزد به سبزه نوروز **شیشه** (Šeša) می گویند . در میان آنان سبزه از جمله اقلامی است که وجود آن بر سر سفره نوروزی ضروری است . زیرا آنان معتقدند که سبز کردن رویدندی ها در خانه و رویش گیاهان به هنگام نوروز تازه شدن زندگی را در بهار تداعی می نماید . برای کاشتن شیشه ، دانه هایی مانند : گندم ، ماش ، عدس ، تره تیزک (شاهی) و ... را به مدت یک شبانه روز در آب می خیسانند . پس از گذشت زمان لازم آنها را در کیسه های پارچه ای کوچک می ریزند و درجای گرمتر قرار می دهند تا جوانه بزنند . جوانه زدن دانه ها را در گویش زرتشتیان یزد روز (rooz) آمدن می گویند . پس از آن دانه های ، روز آمده را در بشقاب هایی بی لبه که معمولاً به تعداد سه عدد و مخصوص این کار است می ریزند . لازم به ذکر است که دانه های فوق را در زیر پرده ای از ماسه نرم می ریزند و آب می دهند تا سبز شوند و برای سفره نوروزی (و نیز مراسم پنجه) آماده گردند . در این میان برخی از خانواده ها نیز اقدام به سبز نمودن کوزه می نمایند . آنها برای این منظور از دانه های تره تیزک که به اندازه کافی در آب قرار گرفته و لعابدار گردیده اند ، استفاده می کنند . سپس یک کوزه سفالی نو را از آب پر می کنند و یک تکه پارچه سفید کتان را روی آن می پیچند و

^{۱۲} - Xūr شهری است در کویر مرکزی ایران با مرکز

^{۱۳} - سماء (samâ) بخش است از دهستان پنجک رستاق که جزو حومه نوشهر - استان مازندران محسوب می گردد .

^{۱۴} - روستای حسن لنگی جزو کوهستان شمیل بندرعباس محسوب می گردد . این روستا تقریباً در ۷۲ کیلومتری و شمال شرقی آن و بر سر راه بندرعباس - میناب قرار گرفته .

آنگاه بوسیله یک لایه نازک از دانه های چسبیده تره تیزک روی پارچه را می پوشانند . دانه ها به تدریج بر اثر رطوبت کوزه رشد کرده و سبز می شوند .

- سبزه در میان مردم گیلان :

در این مناطق سبزه نوروزی را که به یادگار مانده از گیاه هوم در ادیان باستانی و برسم ، نماد روحانیت در دین زرتشتی است ، زنان خانه دار بویژه دختران جوان می روایند . برای سفره نوروزی گندم ، شلتوک (برنج) ، عدس ، ماش ، ارزن ، شنبلیل ، جوی دوسر ، تره تیزک ، خاکشیر و ... را سبز می کنند . گاهی تره تیزک و خاکشیر را که پس از خیس شدن حالت چسبیده پیدا می کند ، مانند سایر مناطق بریده کوزه های سفالی بدون لعاب کوچک که بر روی آن از قبل روکشی از جوراب نازک کشیده اند ، می مالند . بعد از این مرحله درون کوزه ها را پر از آب می نمایند و در جای گرم و روشنی می آویزند تا سبز و زیبا گردند . اینگونه روایند سبزه برای نوروز در میان ایرانیان دارای سابقه دیرینه است ، بطوریکه شاردن در سفرنامه خود^{۱۵} نوشته : " ایرانیان در بهاران کوزه های سبز فراهم می کنند که برای باصره بسیار فرح بخش است و منازل و باغچه های خود را با آن می آرایند . معمولاً بروی این کوزه ها یک پرده خاک نازک مخلوط با تخم شاهی می خوابانند و روی آن با قطعه ای کرباس بزرگ می پوشانند که همیشه مرطوب نگه داشته می شود . نخستین اشعه آفتاب این تخم ها را نشو و نما می بخشد و سرتاپای کوزه به مانند قشری خزه ، سبز جلوه می کند ."

در این منطقه سبزه های روایند شده به همراه گل هایی از طبیعت آورده مانند بنفشه ، پامچال و سرشاخه های درختان همیشه سبز همچون شمشاد ، زیتون ، و مرکبات که سرسبزی و زندگی را برای خانواده ها به ارمغان می آورند تزئین می گردند . همچنین در این نواحی این سبزه ها را **سبزه محمد (ص)** می نامند . گاهی نیز مردم این نواحی چهار ظرف سبزه تهیه می کنند و در روز سبزه بدر هریک از آنها را برای برکت جویی به جایی اختصاص می دهند . یکی را در تلبار (محل پرورش نوغان) به نیت فراوانی پيله ابریشم ، یکی را به باور فراوانی محصول شالی در انبار خوشه های درو شده شالی می نهند ، آن دیگری را به امید فراوانی آب در فصل کشت به آب گیر روستا می اندازند و چهارمی را درحالی که در جلوی خانه و پشت به آن ایستاده اند از بالای سر ، و بام خانه به حیاط پشتی می اندازند، تا چشم بد را از خود و خانواده دور کنند . آنان آوردن سبزینه به خانه و سبز کردن انواع غلات به ویژه بدر شاهی را در نوروز سبب تداوم نسل خانواده می دانند .

همچنین در این مناطق باریکه ای از پارچه (شال) سبز را از روی ضریح بقعه ای متبرکه ای برمیدارند و آن را برگرد سبزه روایند نوروزی می بندند تا سفره عید خود را متبرک کنند . به محض فرارسیدن زمان تحویل سال ، هریک از اعضای خانواده به ترتیب از بزرگ تا کوچک با قیچی مخصوص سفره نوروزی ، اندکی از نوک سبزه روایند شده را به نیت نیک بختی می چینند . این کار را برای هریک از دیدارکنندگان در نوروز بویژه در روستاها نیز انجام می دهند . همزمان این امر سکه ای نیز در کنار سبزه قرار می دهند تا در همان زمان دست خود را بر آن بگذارند ، به این نیت که در سراسر سال نو ، دست آنها تهی از سکه و پول نباشد .

در این نواحی از سبزینه های طبیعت نیز برای این منظور استفاده می کنند، بدین ترتیب که سرشاخه های شمشاد و درختان بی خزان مانند زیتون ، مرکبات، گیاه سداب و یا شاخه های به شکوفه نشسته گوجه را به خانه می برند و بر چفت در ورودی اتاق نصب می کنند و آنها را بر چهار گوشه اتاق قرار می دهند و پس از سبزه سال سرشاخه های را از سردر اتاق برداشته و به خزانه شالی منتقل می کنند تا شلتوک ها زودتر برویند و با طراوت و شاداب گردند . در این مناطق حتی بعضی مواقع روبان بسته شده بر سبزه های نوروزی را بعد از سبز شدن شالی به عنوان انتقال برکت سال تازه ، به خزانه شالی می برند و بر روی شلتوک رویده قرار می دهند .

منابع :

- آذران ، حسین . " جشن نوروز " . تهران . هیرمند . ۱۳۸۱
- احمد ، روزی . " نوروز و آیین های نوروزی در وردارودان " . ویرایش کریمیان سرشتی ، نادر . تهران . سازمان میراث فرهنگی کشور ، معاونت پژوهشی ، پژوهشکده مردم شناسی . ۱۳۸۲
- اذکایی ، پرویز . " نوروز تاریخچه و مرجع شناسی " . وزارت فرهنگ و هنر . مرکز مردم شناسی ایران . پانیز ۱۳۵۲
- اسفندیاری ، بتول (خدای) . " آموزش سبزه های نوروزی " . تهران . هنرهای ابریشم . ۱۳۸۳
- بشرا ، محمد - طاهری ، طاهر . " جشن ها و آیین های مردم کیلان (آئین های نوروزی) " . انتشارات فرهنگ ایلیا ، چاپ نخست . ۱۳۸۵
- دهخدا ، علی اکبر . " لغت نامه دهخدا " . ج ۹ . موسسه و انتشارات دانشگاه تهران ، چاپ دوم از دوره جدید ۱۳۷۷ . ص ۱۳۲۰۱
- دهخدا ، علی اکبر . " لغت نامه دهخدا " . ج ۱۵ (نواله - ی ی ی ی) . موسسه و انتشارات دانشگاه تهران ، چاپ دوم از دوره جدید ۱۳۷۷ . ص ۲۳۲۹۶
- رصی ، هاشم . " جشن های آب : نوروز ، سوابق تاریخی تا امروز ، جشن تیرگان و آب پاشان ، آبریزگان " . تهران . بهجت . ۱۳۸۳
- شکور زاده ، ابراهیم . " فرهنگ عامه « ۲ » ، عقاید و رسوم عامه مردم خراسان " . انتشارات بنیاد فرهنگ ایران .
- صفی زاده (بوره کی نی) ، صدیق . " نوروز در میان کردها " . چاپ چهر . ۱۳۵۰
- کریمیان سردشتی ، نادر . " کتابشناسی نوروز " . به کوشش عسگری چاودری ، علیرضا . سازمان میراث فرهنگی کشور . پژوهشکده مردم شناسی . ۱۳۸۲
- موسوی نژاد ، سید مرتضی . " جشن نوروز در شهرستان کاشمر " . پایان نامه دوره کارشناسی ارشد . دانشگاه تهران ، دانشکده علوم اجتماعی . ۷۹ و ۱۳۷۸
- میرنیا ، سید علی . " فرهنگ مردم (فولکور ایران) آداب و رسوم ، عقاید و عادات ، امثال و ترانه ها ، افسانه ها و قصه ها " . نشر پارسا . چاپ اول . زمستان ۱۳۶۹
- نیکنام ، کوروش . " از نوروز تا نوروز " . تهران . فروهر . ۱۳۷۹
- هنری ، مرتضی . " آئین های نوروزی " . تهران . هیرمند . ۱۳۸۱
- _____ . " مجموعه مقاله های دومین همایش منطقه ای نوروز " . به کوشش پژوهشکده مردم شناسی ، معاونت پژوهشی . ۱۳۸۳